TOVERI

Länsen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astorlassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MÄKELÄ
SULO SYVÄNEN

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

ANTTI J. PARTAN, Manager.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 45 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT

Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Teletooni: konttori 365, toimitus 832.

VAPPU 1918

Amerikan suomalaisen työväestön kevätjulkaisu.

Ensikeväinen kevätjulkaisumme Vappu, joka tänä vuonna samoin kuin ennenkin, ilmestyy Toverin kirjapainossa, on pantu työnalle latomossamme. Kevätkirjallisuutemme joukossa ei voi olla halutumpaa ja tärkeämpää tarjottavaa, kuin on Vappu. Vuosi vuodelta on sen menekki kasvanut niin, että tänä vuonna voimme odottaa sitä myytävän toistakymmentä tuhatta kappaletta.

Vappu ilmestyy tänä vuonna kooltaan suurempana kuin viime vuonna, mutta vaikka kustannukset siten kohoavatkin tuntuvasti, niin hintaa ei kuitenkaan koroteta, koska odotamme lisääntyneen menekin korvaavan kohonneet kustannukset.

Kirjotuksia tulee jokaisen puoluelehtemme toimituksilta, sekä varsin lukuisilta ulkopuolisilta kirjottajilta, niin että huoleti voimme sanoa sisällön, jota aina on kiitetty, tänä vuonna olevan erikoisen hyvän. M.m. olemme saaneet käsiimme toveri Karl Kautskyn erään kirjotuksen "Vappu ja taistelu militarismia vastaan", joka on kirjotettu Vappujuhlaa varten joitakin vuosia sitte, mutta jota ei suomeksi ole voitu julaista. Nykyisissä oloissa on kirjotus paljon mielenkiintoisempi kuin silloin kun se kirjotettiin, sillä tosiseikat osottavat nyt kirjotuksessa esitettyjen ajatusten paikkansapitäväisyyden.

Varsinaisesta toimitustyöstä huolehtii toveri Mäkelä, ja kuvituksesta K. A. Suvanto ja Arvid Nelson.

Miltä kirjotuskilpailu näyttää

Hiukan arvostelua ja vähän muutakin.

Lehtemme kirjeenvaihtokilpailu on nyt ollut käynnissä kolmatta viikkoa — tähän eivät sisälly jälestä torstain julaistut kirjotukset — siis niin kauan, että on ennätetty päästä "kunnialliseen alkuun", kuten tavataan sanoa. Eikä muuta voikaan sanoa, kuin että alku on hyvä. Innostus on ollut melkoinen ja osanottajia runsaasti.

Erikoisesti herättää huomiota kuitenkin se, että suurin osa kilpailijoista on täältä rannikkovaltioista, nimittäin Washingtonista, Californiasta ja Oregonista. Mitä edemmäksi mennään lehden ilmestymispaikasta, sitä harvinaisemmaksi näyttävät kansankirjeet käyvän, ja samoin muutkin kirjotukset.

Kilpailijain lukumäärään nähden on valtioittain edellä California, seuraavalla tilalla on Washington, ja kolmannella Oregon. Muista valtioista on joitakin kaikista muista, paitsi Arizonasta ja Nevadasta, joista ei varsinaista kilpailijaa ole ilmottautunut kummastakaan, vaikkapa joitakin kirjotuksia on ollut niistäkin.

Vuoristovaltiot eivät yleensä ole ottaneet heräämäkseen tällä kertaa, lukuun ottamatta paria kolmea yksityistä kilpailijaa.

Luonnollistahan onkin, että nämä rannikkovaltiot ovat paremmin hereillä, onhan suomalaisten lukumäärä täällä paljon suurempi kuin vuoristovaltioissa. Jokaisessa näissä kolmessa valtiossa on enemmän suomalaisia kuin kaikissa vuoristovaltioissa yhteensä. Ja edelleen vaikuttaa tietysti täällä lehden läheisyyskin.

Washingtonista enimmän kirjotuksia.

Mutta vaikka California onkin edellä kilpailijain lukumäärään nähden, niin kirjotusten lukuisuudessa sen on sivuuttanut Washington, antaen kansankirjeitä neljä jokaista Californiasta annettua kolmea vastaan ja muita kirjotuksia kaksi yhtä vastaan. Palstan täyttämisessä olisivat californialaiset pitäneet puoliaan verrattomasti; Berkeley yksin peittäisi laajemman alan kuin koko Washington.

Kai sentään Washingtonilla pitääkin olla ensimäinen tila kirjotusten lukuisuuteen nähden, onhan siellä suurin määrä suomalaisasukkaitakin, sekä lehti läheisin.

California ja Washington

kilpailevat siis tähän saakka kutakuinkin tasaväkisinä. Monipuolisin lienee kuitenkin California, jonka kirjottajien olisi vaikea enää löytää mainitsematonta asiaa. Mutta mitäpä muuta voisi odottaakaan niin kirjavalta joukolta, jossa on osanottajia lakimiehistä "hoopoihin" saakka. Sillä välillä on monta "kastia" ja niin on californialaisten kirjotuksissakin "moninaisuutta" aivan ylitsevuotavasti, jopa toisinaan aivan kahdessa jaksossa.

Epäilemättä eivät kaikki tämän lukijat ole samaa mieltä siitä, että californjalaisten kirjotukset edustaisivat kirjavinta aihekokoelmaa, sillä onhan Washingtonistakin kirjotettu paljon ja monenlaista. Sieltähän se suurin määrä sekalaiskirjotuksia on tullut, eikä yhtään arvotonta, sen täytyy myöntää.

Washingtonilaisten kirjotukset ovat olleet käsiteltyyn ainehistoon nähden arvokkaita yleensä. Joitakin kunnollisia artikkeleita ja muita kirjotuksia, mutta niitä on ollut Californiastakin, niin että vaikea lienee vielä päättää, kumpi on kumpikin, ja siksi onkin paras siitä yrityksestä tällä kertaa luopua ja katsahtaa

yksityisiä kirjottajia.

Mitään varmaa lausuntoa ei niistäkään vielä voi antaa, uusia kun ovat enimmäkseen, mutta tähänastisten kirjotusten perusteella voi lausua jo toivomuksia. Alamme kaiummaisista.

Utahilainen "Ohdake", wyomingilainen "Vanhapoika" ja idaholainen "L. L." ovat kuin keitaat erämaassa, vetäen vertoja kenelle hyvänsä kirjeenvaihtajiemme laajassa joukossa. "Ohdake" esiintyy ensikertalaisena länteläisille, samoin "Vanhapoika", ja kummastakin täytyy sanoa, että mielihyvällä annamme suosituslauseen länsipiirin varsinaiseksi asukkaaksi. "L. L." on kai täällä ollut niin kauan, että lienee hänellä jo itse ansaittu vaitakirja taskussaan.

Pari coloradolaista ovat kirjottaneet liian vähän, jotta heistä voisi vielä toivoa muuta kuin jatkuvaa kilvottelua.

Montanan, Wyomingin, Utahin, Idahon, Nevadan ja Arizonan kirjottajista, yllämainittuja kolmea lukuunottamatta täytyy sanoa samaa kuin coloradolaisistakin: harjotuksien jatkaminen tuottaa tuloksia. Osan heistä tunnemme entisestään, ja tiedämme siis että on siellä antamistakin, jos vain saadaan ulos.

Washingtonilaiset toverittaret Lyydia Ahola ja Aino Pousa saisivat jatkaa ilman erinäistä harjotteluakin. Luistaa kyllä, kunhan vain kirjottelevat, niin harjotus tulee siinä ikäänkuin kaupanpäälliseksi. Kummallakin on selvä suomenkieli, selvä ajatuksen juoksu ja miellyttävä esitystapa. Molemmat ovat jo siksi tunnettuja Toverin lukijoille, että enemmät esittelyt ovat tarpeettomia.

Californialaisista naistovereista on vaikeampi sanoa paljoa yleisesti. Kunnollisena kansankirjeitten kirjottajana on fort-bragiläinen "i. i." esiintynyt jo pitemmän ajan, eikä kaipaa esittelyjä. On yksi niitä joiden kirjotuksissa korjauskin toisinaan näkyy tulevan otetuksi huomioon. Muut ovat kirjotelleet liian vähän, ollaksemme vielä esittelytuttuja. Entinen palvelijatarkysymyksen aikana esiintynyt "Utelias" ei ole nyt malttanut uteliaisuudeltaan esiintyä julkisuudessa. Kirjotti tosin kerran, mutta liikkui niin ahtaija vesillä, ettei ajoi sensuurikarikseen, josta vasta maailmanrauhan hyökyaallot voivat irrottaa. Uusi yritys olisi siis tehtävä. Lupaavia alkuja on esiintynyt berkeleyläisten joukossa, mutta vähän kirjotelleet hekin. Ehkäpä ensikerralla jo olemme paremmin tutustuneet.

Miestovereista mainitessamme voi tietenkään alkaa muualta kuin kotivaltiosta, josta m.m. vanha tappelutoverimme "Savon lääkäri" on lähtenyt taipaleelle. "Lääkäri" taistelee kunnioitettavalla sitkeydellä. Ja vaikka olemmekin joskus olleet tukkanuottasilla, niin vain asioista. Mutta nyt emme käy toistemme virheitä ja heikkouksia etsimään, vaan tunnustamme, että moninaisissa me kaikki puutumme. "Lääkäri" saisi parempia kirjotuksia asettamalla uuden nauhan koneeseensa, ja kun hänen viime numerossa julkaistu kirjotuksensa "Työväestön politikoitsija" sisältää vain yhden virheen, eikä sekään kuulu varsinaiseen kirjotukseen, niin minä koetan vaikuttaa uuteen liikkeenhoitajaamme tavalla joka saa yhden koneenauhan lähtemään Portlandia kohden, kunhan saan tietää minkä laatuinen sen pitää olla. "Lääkärin" kyseessäoleva kirjotus kelpaa malliksi vielä monen mallikirjotuksenkin jälkeen, kun siitä jätämme sen virheen pois. Se virhe on sen kirjotuksen nimi. Eikä sekään sellaisenaan ole mikään virhe, mutta tähän kirjotukseen ei se millään verukkeella sovi, varsinkaan sen jälkimäinen sana.

Marshfieldiläinen G. Ray ei ole kirjotellut kylliksi, mutta toivottavasti parantaa tapansa siinä suhteessa. Muuta toivomista ei olekaan. Kirjotukset kunnollisia, ajatus selvä ja käsiala kuin pankkivirkailijalla.

Svenseniläinen "Kalle Kaljupää" joka alussa oli epäröivällä kannalla siitä mistä kirjottaisi, on jatkanut niin tiheään kuin sellaiselta kämmenen levyiseltä "kontrilta" voi odottaa. Esiintyy selyällä trustitekoisella käsiralalla, samoin kuin portlantilainen "S."-kin. Kumpikin huolehtinut paikkakunnan uutisista kelpolailla.

Los-angelesilainen "A. P." ei kaipaa esittelyä. Kirjottaa artikkeleita ja paikkakunnan kirjeitä, miten vain kulloinkin haluaa. Kuulu sairastaneen, mutta toivottavasti paranee jälleen. Sijaisensa on kunnollinen.

Berkeleyläinen "A. V." on ikäänkuin horjumaton periaatteellinen napa, jonka ympärillä pyörii se lukuisa joukko erilaisia "kielennyksiä" ja "otteita", joita sikäläisten kirjottajien ainehistosta ilman haeskelua löytää. Kirjottelee vain liian harvoin, siksi että päivät koettaa kaikin voimin saada syntymään jotain vedenpäällä pysyvääkin, nyt kun niistä on kysyntää. Vahvin puolensa, mikäli tänne saakka voi saada selville, ovat kunnolliset kirjotukset.

Vanha tuttavamme, san-franciscolainen "Rantajätkä" on hänkin ajautunut Berkeleyläiseksi, vieläpä niin perinpohjaisesti, että on "hyfeneerannut" nimensä eteenkin sanan siitä. Mutta kirjotuksiin se ei ole vaikuttanut. On tosin esiintynyt harvinaisemmin kuin ennen, mutta paremmin melkein. Selvä ajatus ja periaatteellinen varmuus tekevät kirjotuksensa kaivatuiksi. Enemmän siis niitä.

"V. J.", berkeleyläinen hänkin, on niinikään mukana. Esitykset tarpeettomia entisten kirjotusten takia. Edustaa yhtä ahkerimmista ja kunnollisimmista kirjeenvaihtajistamme, joskin on nyt hiukan hiljasempi entistään.

Californiasta puhuessa ei kai saane unohtaa sikäläisten suomalaisten pääkaupunkia San Franciscoa, jonka kirjeenvaihtajat eivät ole viime aikoina esiintyneet muussa kuin iltama- ja näytösputhvien osissa. "Naapuri" otti osaa kilpailuun, mutta kirjottaa liian harvaan. Syy on liian paljossa työssä. Kirjottaa asiat selvästi ja käsitettävällä tavalla, mutta ei täytä sellaisen kaupungin tarvetta. San Franciscon kirjeenvaihtajapulaan onkin vain yksi "lääke" ja se on toimittajan sinne asettaminen, kuten on toimituksen taholta esitetty.

Los kirjotusten lukuisuus ja näyte siitä miten vaikeatajuisesti asian kykenee esittämään, olisivat palkinnonsaannin ehtona, niin kilpailu olisi jo lopussa, mutta onneksi ei siten ole laita. Berkeleyläinen "H. —out." on siinä suhteessa ehdottomasti muita edellä. Parempaa näytettä siitä miten paljon voi kirjottaa paljoa silti sanomatta, ei voisi löytää; ennätyksen monipuolisuudessa ja asiain yhdistelyn rajattomuudessa hakee vertaistaan. Käsiala on trustin tuotetta ja ajatustapa — lakimiehen, joksi pyrkii, ja josta syystä pyytää ilmottaa palkintotuomareille, että ei voi jatkaa kirjottelemista nyt tällä kertaa enempää.

Washingtonilaisten joukossa on mainittava ahkeraan ja väsymättömänä tacomalainen "T. T. S.", joka kyllä pistää toisinaan uutistensa jatkoksi pätkän New Yorkista ja Seattlestakin. Niin ahkeraa kirjeenvaihtajaa ei ole helppo löytää. Kirjotuksensa eivät ole väsyttäviä, eivätkä sekaviakaan. Palkinnon toivo oman valtionsa kilpailuissa, jotka päättyvät pian, loistava.

Samaa täytyy sanoa hoquiamilaisesta "Vesipojasta", ainakin ahkeruuteen nähden. Hiukan vähemmillä sanoilla saisi paremmat arvostelut lukijakunnalta.

Aberdeeniläisille taas ei tekisi pahempaa vaikka käyttäisivät vähän useammin kynää; sanavarastoa käyttelevät melko järkevästi.

Tacomalainen "Tulsu" otti Washingtonin kilpailun alkuaikoina osaa, mutta liene väsähtänyt muiden toimien takia. Niin pienestä kaupungista ei olekaan helppo saada aihetta kahdelle, elleivät järjestä niitä kaikessa sovussa keskenään. Sopua ei kavereilta liene puuttunutkaan, koska "Tulsu" kirjotteli vain "palstan täytteitä", kuten kerran sanoi, ja toinen uutisia.

Vielä muuan Washingtonilainen joka ansaitsee huomiota, on

Kirjallisuustoimikunnat voivat ottaa Vapun jo levitettävien kirjojensa listalle, sillä se ilmestyy huhtikuun lopulla, siis vajaassa kahdessa kuukaudessa. Hinta, kuten sanottu, tulee olemaan sama kuin ennenkin, eli 50 senttiä.

Bolshevikien käytännöllinen ohjelma

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Feb. 9, 1918, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

Nykyisin jolloin kaikkialla puhutaan Venäjän valtaan kohonneesta köyhälistöstä ja sen pyrkimyksistä, lienee paikallaan tutustua n. s. bolshevikien ohjelmaan, mikäli siihen on lähemmin tilaisuutta niiden haastattelujen perusteella, joita täkäläisten lehtien kirjeenvaihtajat ovat lähetelleet ja ilmottavat suoraan asianomaisten lausunnoiksi.

Muuan täkäläinen kirjeenvaihtaja sai viime syksynä tilaisuuden haastatella Venäjän nykyistä pääministeriä, toveri Leniniä, ja asettaa hänen lausunnoikseen allaolevan ohjelman.

Kirjeenvaihtajan kysymykseen, mikä oli Kerenskin ja bolshevikien välisen riidan syynä, vastasi Lenin:

"Krenskij ei ollut sydämeltään vallankumouksellinen, vaan pyrki Venäjän diktaattoriksi.

Kerenskij epäröi.

"Vaikka kaikkien sosialidemokraatien ohjelma olikin ollut pääasiallisesti samanlainen viime toukokuulle saakka, niin tuskin oli kadetteihin kuuluvan Miljukovin johtama duuman hallitus kukistettu, kuin meidän riveissämme tapahtui hajaannus. Bolshevikit ja menshevikit joutuivat vihollisuussuhteisiin keskenään.

"Minä luulen Kerenskijn kyllläkin olevan rehellisen ja meillä on todistuksia hänen innokkaasta toiminnastaan. Katsokaa miten hän on liikkeellä, katsokaa miten hän puhuu joukoille, siksi kunnes on menehtynyt pelkästä väsymyksestä. Hän panee kyllä henkensä alttiiksi pyrkimyksilleen. Mutta hän ei ole nerokas valtiomies, ei mikään todellinen suurmies. Ei kelvollinen vallankumousliikkeen johtajaksi. Ikävä sanoa, hän on vain leikkikalu ystäviensä käsissä. Tänään hän voi olla liberaalien käskettävänä, palvellen heidän tarkotuksiaan, ja jo huomenna nauttia taantumuksellisten luottamusta.

"Nykyään (syyskuulla, jolloin tämä haastattelu tapahtui) panee hän kaikki voimansa liikkeelle bolshevikeja vastaan eikä kukistaakseen vastavallankumouksellisia, ja meidän olisi kiitettävä häntä juuri siitä, sillä siten hän ajaa vallan meidän käsiimme.

Menshevikit koettavat viivytellä.

"Me bolshevikit vaadimme, että vallankumousta ei ole vielä katsottava päättyneeksi. Me tahdomme että se jatkuu siksi kunnes koko Venäjä on kansanvaltaistutettu."

Menshevikien ja bolshevikien keskinäisistä eroavaisuuksista antoi Lenin seuraavanlaisen selityksen:

"Puoluejden keskuudessa on erimielisyyttä kolmessa pääasiallisessa suhteessa: Ensiksi maakysymyksessä — miten maat jaetaan, toiseksi, miten suhtaudutaan pääoman sijoittajiin, ja kolmanneksi, sodan lopettamisessa.

"Maan jakaminen talonpoikien kesken, kruununtilojen ja sellaisten kirkkojen ja maa-aatelisten hallussa olevien suurtilojen, jotka ovat saadut lahjaksi, palstottaminen ja talonpojille jakaminen oli ennen vallankumousta bolshevikien ja menshevikien yhteisenä ohjelmavaatimuksena.

Bolshevikit vaativat kysymyksen pikaista ratkaisua.

"Me bolshevikit vaadimme nyt että maanjako on pantava toimeen heti, ja muut kysymykset, kuten muiden omaisuuksien jako, ratkaisevat kyllä itse itsensä myöhemmin. Mutta menshevikit eivät halua tällaista jakoa pantavaksi toimeen nyt, vaan vaativat sen lykkäämistä siksi kunnes sota on loppunut.

"Ettekö huomaa, että jos Kerenskij olisi saanut toteuttaa ohjelmansa, olisivat talonpojat loppujen lopuksi jääneet kokonaan maata vaille? Aika takoa on silloin kun rauta on kuuma. Hallussaolo on yhdeksän kymmenettä osaa laillista saantoa, ja kun maat kerran ovat talonpoikien käsissä, on niiden niiltä takasin valtaaminen sangen vaikea tehtävä. Mutta nykyisin on siten laita, että kaikki on jäänyt ennalleen, ja onnistunut vallankumous ei jätä voimaan entisiä suhteita. Ei pitäisi olla tarpeellista, että kansan on taisteltava oikeuksistaan."

Tässä kohdassa kysyi haastattelija Leniniltä, pitikö hän mahdollisena panna esittämänsä maanjaon toimeen niin lyhyessä ajassa; eikö sitä varten olisi tarpeellista ensin muodostaa jonkinlainen laitos?

Maa todellisille maanviljelijöille.

"Mitään erikoislaitosta ei tarvita," kuului vastaus. "Sosialistisen hallituksen vallitessa ei tarvita mitään erikoisia koneistoja. Hallinnollinen määräys, joka pakkoluovuttaa kruununtilat, kirkkojen ja aatelisten maatilat, on riittävä. Paikalliset viranomaiset huolehtivat kyllä jaosta.

"Armeija on hajotettava ja sotilaat päästettävä palaamaan kotiseudulleen. Maat ovat jaettavat siten, että jokaiselle perheelle tulee sellainen ala, jonka se voi viljellä ilman ulkopuolisten avustusta. Nykyiset maanomistajat saavat samassa suhteessa kuin heidän talonpoikaisnaapurinsakin, ja on heidän viljeltävä maataan, tai kärsittävä nälkää. Sellaisen toimeenpanemiseksi ei tarvita mitään erikoisia hallinnollisia koneistoja."

Kysymykseen muun omaisuuden jaosta vastasi Lenin haastattelijansa tiedonannon mukaan seuraavasti:

"Me kannatamme sitäkin, vaikkakaan en tiedä olisiko nykyinen aika varsin sopiva sen toimeenpanemiselle. Bolshevikit vaativat erikoisten, tuotantoa valvovien valiokuntien asettamista, sekä tehdas-sapoteesin lopettamista."

"Mitä tarkotatte tehdas-sapoteesilla?" kysyi haastattelija.

Tehdasparoonit sulkevat tehtaitaan.

"Tarkotan sitä," kuului vastaus, "että koska sen jälkeen kuin kaikille teollisuusvoitoille asetettiin 90 prosentin vero, monet tehtailijat ovat sulkeneet laitoksensa, selittäen ei saavansa raaka-aineita, niin me vaadimme asetettavaksi valiokunnan joka tutkii, onko todellakin siten laita.

"Venäjän taloudellisissa suhteissa ei ole vallankumouksen jälkeen tapahtunut mitään muutosta. Kerenskijn onnistui saada voimaan ainoastaan vehnämonopoolin. Bolshevikien ohjelmaan kuuluu omaisuuksien, maa-alueiden, tehdaslaitosten, mineraalirikkauksien ja muiden pääkavarikoiminen ja jakaminen tasan kaikkien työläisten kesken.

"Samaa mielipidettä on Kerenskijkin, mutta kadetteihin liittyneenä on hän kykenemätön mitään tekemään.

Jokaiselle ansionsa mukaan.

"Sotatarpeita valmistuttavat tehtailijat ovat saaneet huikeita voittoja, ja asettavat kansan kannettavaksi sietämättömiä rasituksia. Onko oikein että yksityiset niittävät silloin voittoja, kun koko kansa on sotaverojen alainen?

"Minä en tahdo sanoa, että jokaisella pitäisi olla samanlaiset sisääntulot, jos joku voi omalla teollisuudellaan, saatuaan käytettäväkseen saman määrän omaisuutta, tai samanlaisen osan kuin muutkin, ansaita enemmän kuin toiset, niin olkoon hänellä siihen oikeus, mutta ei missään tapauksessa oikeutta toisten teollisuuksien voittoihin.

"Teollisuuslaitoksissa tullaan asettamaan käytäntöön osuustoimintaperiaatteet. Tehtaat pidetään käynnissä ja hoidetaan työläisten keskinäisten osuusliikkeiden toimesta. Kaivannot ja mahdollisesti rautatiet, tullaan omistamaan ja hoitamaan osuustoiminnallisesti. Täten menetellen voidaan Venäjän teollisuutta laajentaa melkein rajattomasti, ja sen laajat luonnonrikkaudet käyttää ja kehittää mahdollisimman parhaiten."

(Jatk.)

MAILMANKATSOMUKSIA

KENRAALI MANNERHEIM.

Moni lienee vaivannut päätään sillä kysymyksellä, kuka on tuo Suomen porvarillisten lahtarikaartien ylikomentaja: onko hän vain joku meksikolaismallinen kapinakenraali vai todellinen sotilas. Kreivillinen suomalainen Mannerheim-suku kyllä tiettiin olevaksi, mutta sen suku-urhot ovat uudempina aikoina esiintyneet enemmän liikemiehinä kuin sotilaina. Nyt julkasevat täkäläiset santarmilehdet Tukholmasta saamansa mainetodistuksen tästä lahtarikenraalista, ja on se näin kuuluva:

Kenraali Karl Gustaf Emil Mannerheim, joka komentaa porvarillisten sotilasjoukkoja Suomessa, on vanha karaistu sotilas. Hän taisteli venäläis-japanilaisessa sodassa everstinä, korotettiin sitten erään puolaisen ratsuväkiosaston kenraaliksi ja myöhemmin kenraalimajuriksi tsaarin henkivartijastoon. Hänellä on useita sotilaallisia kunniamerkkejä, m. m. Pyhän Yrjön sapeli, annettu palkkioksi urhoollisuudesta. Nykyisessä sodassa taisteli hän itävaltalaisia vastaan, kunnes vallankumoukselliset asettivat hänet reserviväkeen.

Kenraali Mannerheim, joka on tätä nykyä ollut Suomessa vasta kuukauden, on Suomen kansalainen, vaikkakin hän on lähtösin eräästä tunnetusta ruotsalaisesta perheestä. Hän on kreivi C. R. Mannerheimin poika ja oli isänsä kuningas Gustavin hovin jäseniä. Kenraali on 51 vuoden ikäinen.

Suomen porvarien vastaiintaa johtaa siis täysverinen viikinki, ruotsalaisten välityksellä Saksasta saaduilla aseilla, luutnantteinaan suomalaisista "aktivisteista" Saksan junkkerien sota- ja vakoojakouluissa nykyisen sodan ajalla hätäpikaa valmistetut "upseerit". Muuta emme tarvitse tietääkään, voidaksemme luottaa Venäjän bolshevikihallituksen vakuutukseen, että "Suomen työväen voitto on turvattu".

MIEHETKÖ TURHAMAISEMPIA KUIN NAISET?

Tämän kysymyksen otti eräs englantilainen sanomalehtimies niin sydämen asiaksi, että päätti eräänä päivänä ottaa siitä perinpohjaisen selvyyden. Pisti muistikirjan taskuunsa, otti lyijykynän käteensä ja asettui Lontoon Regent-kadun vilkasliikkeisimpään kulmaukseen, jossa oli erään suuren liikkeen peiliakuna. Sitte kirjotti muistikirjaansa: "Montako miestä viiden minuutin kuluessa katsoo akkunaan?" ja alemmaksi: "Montako naista?" Sitte hän odotti, terotettu kynä kädessä.

Viiden minuutin kuluttua hän pani muistikirjansa kiinni ja lähti tyydytettynä kotiinsa. Tuolla viiden minuutin ajalla oli 40 miestä kulkenut akkunan ohi ja niistä 19 katsahtanut peiliin. Saman ajan kuluessa oli kulkenut 50 naista, joista 22 oli katsonut kuvaansa peilistä.

Jo semmoisenaan on tämä tulos naisille varsin edullinen. Mutta se käy vielä edullisemmaksi, kun otetaan huomioon, että rouvat ja neitoset pysähtyivät ainoastaan silmänräpäykseksi, vilkastakseen hattunsa ja leninkinsä asentoa, mutta miehet seisoivat pitkän aikaa kuin kiinni naulattuina ja ihailivat itseään niin tyytyväisen näköisinä kuin olisi jokainoa heistä ollut Apollo tai Adonis (helleeniläisiä miehisen kauneuden perikuvia).

\- - -

Pysynyt tavoissaan.

Pintapuoliset ihmiset pitävät kaikkia spiritistisiä hommia humpuukina. Ehkä seuraava kertomus saa heidät toisiin ajatuksiin.

Eräässä spiritistisessä istunnossa äskettäin halusi muuan leskirouva puhutella miesvainajaansa. "Meediumi" eli välittäjä koetti kaikkensa, mutta ei onnistunut saamaan toimeen yhteyttä vainajan kanssa.

"Tuntuu siltä kuin nyt ei olisi sopiva aika siihen tarkotukseen," sanoi meediumi vihdoin, kun pöytään ei ruvennut kuulumaan naputuksia.

"Olettepa oikeassa," sanoi rouva tosissaan, katsahtaen kelloa, — "kellohan on vasta 9, enkä minä koskaan saanut miestäni puhutella hänen eläessäänkään ennen puolta yötä."

\- - -

YHDYSVALTAIN KULTATUOTANTO.

nousi v. 1917 kuluessa 4,085,589 unssiin, jonka rahallinen arvo on $84,456,600. Ensimäisellä sijalla kaikista valtioista on California, jossa tuotettiin 1,001,969 unssia, arvoltaan $20,159,000; toisella sijalla on Colorado, kolmannella Alaska. — Hopean tuotanto oli viime vuodella 74,244,500 unssia, ja oli Utah siinä ensi sijalla, seuraavina Montana ja Idaho.

MITÄ OVAT TULIVUORISTA NOUSEVAT PILVET.

Kuten tunnettua, syöksyy tulivuorenpurkauksissa purkaus-aukosta suunnattomia pilviröykkiöitä, jotka usein ukkospilvien tavoin salamoivat ja jyrähtelevät. Ennen luulttiin näitä pilviä vesihöyrystä muodostuneiksi, niinkuin tavallisetkin pilvet, ja niiden sähköisyys selitettiin johtuvan vesihöyryhiukkasien keskinäisestä hankauksesta.

Tämä oletus oli sopusoinnussa sen käsityksen kanssa, joka ennen oli vallalla maanalaisten purkauksien syistä. Otaksuttiin näet merestä tahi maanalaisista vesisäiliöistä joskus pääsevän vuotamaan vettä maan sisuksissa olevaan tuliseen ahjoon, jossa se äkkiä kuumentuen synnyttää valtavan määrän höyryä ja siten aiheuttaa räjähdyksen tapaisia niinsanottuja vulkaanisia purkauksia. Ilmaan singonneet vesihöyryt sitte tihenisivät pilviksi.

Nyt on kuitenkin ranskalaisen Montaubanin yliopiston professori Albert Brun monipuolisten tutkimustensa perusteella todentanut, että vulkaaniset pilvet enimmiten eivät sisällä vesihöyryä ollenkaan. Useimmiten on niissä salmiakkia, suolahappoa ja hiilihappoa. Näiden aineksien siis täytyy kemiallisella yhteistoiminnallaan aiheuttaa purkaukset. Noissa pilvissä nähtävät leimaukset ovat selitettävissä sillä tavoin, että nuo kaasujoukot vulkaanisessa purkauskeskuksessa tapahtuvain kemiallisten toimintojen kautta kuumenevat, kunnes ne vapaassa ilmassa syttyvät itsestään.

Brunin väitteitä tukevat vielä seuraavat seikat. Eri tulivuorilta otetut laavanäytteet sisältävät aina salmiakkia. Jos vulkaanisissa pilvissä milloin tavataankin vesihöyryä, niin se johtuu vain ennen purkausta tulivuoren aukkoon sataneesta vedestä, jonka tuossa aukossa vallitseva kuumuus muuttaa höyryksi. Se on siis ainoastaan satunnainen sivuilmiö. Sen näemme selvimmästi sateettomilla seuduilla olevista tulivuorista. Esim. Kanarian saariryhmään kuuluvalla Lanzaroten saarella on Timanfay niminen tulivuori, josta syöksyvissä pilvissä ei koskaan ole tavattu hiukkaakaan vesihöyryä. Se onkin seutua, missä ei milloinkaan sada.

\- - -

TYHJÄÄ — EMÄTÖNTÄ.

N. s. porvarillisen vapaamielisyyden täydellisestä tyhjyydestä on mitä selvimpänä todistuksena se "ohjelmakirjotus", jolla Naimauutisten uusi pää, "maisteri" Eetu Aaltio, tervehtää lehtensä hartaasti odottavaa lukijakuntaa:

On vastuullista astua työhön, missä entisvanhat ajat ovat luoneet omaväriset polkunsa, joihin on totuttu ja joihin on miellytty. Mielipiteiden asteikot vapaamielisten keskuudessa ovat niin erilaiset, ettei samaa mittapuuta voi meille kaikille löytyä. Siitä syystä en tässä alkuepistolassa yritäkään ruveta ohjelmista puhumaan ja mielipiteiden kohtia selvittelemään. Ne tulevat esille erä erältä aina sitä mukaa kuin erilaisista kysymyksistä tulee puhetta ja kun kohdistamme huomiomme yhteiskunnan ja elämän kysymysten eri suunnille. Pääasiana on, että tunnemme toisemme vapaan ajatuksen lapsiksi, sellaisiksi, jotka uskonnollisilla, taloudellisilla, yhteiskunnallisilla ja hen-